

# **ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАД ЩОДО ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ПРАКТИК УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ**

*Професор Людмила Ладонько,  
Магістрантка Анастасія Бубіна*  
**Національний університет «Чернігівський  
колегіум» імені Т.Г.Шевченка**

У сучасному суспільстві питання охорони культурної спадщини та збереження історичної пам'яті є надзвичайно актуальними. В умовах воєнного стану, постійних соціальних та політичних викликів, особливо важливою є роль державної політики у забезпеченні збереження культурних цінностей для майбутніх поколінь. Одним з важливих елементів цієї політики є меморативні практики, спрямовані на увічнення пам'яті про значущі події та особистості. Основну роль у цьому відіграють регіональні установи, які на місцевому рівні здійснюють роботу з охорони культурної спадщини.

Чернігівщина, як один із регіонів України, має велику кількість старовинних архітектурних, історичних та культурних пам'яток. Місцева влада та громадські організації докладають значних зусиль для збереження, відновлення або реставрації цих об'єктів, задля їх охорони як важливої частини культурної спадщини регіону та всієї України. Ключову роль у виконанні цих завдань відіграє КЗ «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр». Метою створення та основними напрямками діяльності закладу є реалізація державної політики України у сферах відновлення та збереження національної пам'яті українського народу, популяризації історії України, її видатних особистостей, а також вивчення, охорони та використання пам'яток історії та

культури шляхом пошуку, узагальнення та систематизації інформації про історико-культурну спадщину, детального наукового опису її нерухомих пам'яток, які мають історичну, наукову або мистецьку цінність; підготовка до видання суспільно значущих проєктів, таких як Чернігівської обласної науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією» та Чернігівського тому енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України» та інших науково-довідкових і науково-популярних видань, збірників статей [1].

Окрім спеціалізованої діяльності даного закладу, громади Чернігівщини теж активно ініціюють проєкти зі збору, систематизації та поширення відомостей про культурну спадщину Чернігівщини. Яскравим прикладом є проєкт з фіксації рецептів страв, принципів приготування, та комплексного дослідження питання, про уявлення щодо гастрономічної культури та традицій «Смачна Чернігівщина: спадщина для всіх». Даний проєкт реалізовувала Громадська організація «Північна культурна столиця» з літа 2022 по вересень 2024 року.

Ще однією з ключових функцій громад та дієвою практикою увічнення пам'яті є участь у польових дослідженнях, під час яких місцеві активісти, волонтери та краєзнавці допомагають науковцям здійснювати експедиції до віддалених населених пунктів, де можуть знаходитися маловідомі або занедбані пам'ятки. Ентузіасти-дослідники документують місцеві пам'ятки, збираючи фотоматеріали, описи об'єктів, зразки архівних документів або усні свідчення про історичні події, пов'язані з ними. Важливим аспектом також є запис розповідей про історію об'єкта, його значення для місцевої громади та його стан на момент дослідження [2].

Важливу інформацію про пам'ятки надають місцеві жителі, які знають історію своїх сіл, вулиць та будівель,

вони можуть розповісти про історичні події, що відбувалися в місцевості, поділитися архівними фотографіями, листами або іншими документами, що мають історичну цінність.

Крім того, громади виступають ініціаторами проєктів зі збереження та захисту пам'яток, котрі потребують реставрації, перебувають під загрозою руйнування або зруйновані в результаті війни. Наприклад таких як Вознесенська церква в Лукашівці, Георгіївська церква в Седневі, Собор Різдва Богородиці в Козельці, Тріумфальна арка в Новгороді-Сіверському, Церква Іоанна Богослова (Іванівська церква) в м. Ніжині та інші. В таких випадках відбувається організація громадських кампаній із залученням органів влади та благодійних фондів для збору коштів на реставраційних робіт. Такі ініціативи можуть включати прибирання територій навколо пам'яток, огороження або охорону об'єктів, які можуть бути пошкоджені внаслідок природних або людських факторів.

Отже, діяльність громад щодо охорони культурної спадщини та практик увічнення пам'яті спрямована на узагальнення та систематизацію інформації про історико-культурну спадщину, детальний науковий опис нерухомих пам'яток, які мають історичну, наукову або художню цінність, ретельний перегляд і суттєве доповнення списків пам'яток на основі об'єктивних оцінок історичних подій та явищ. Окрім збору інформації, громади активно проводять заходи з поширення зібраних знань, спрямовані на підвищення обізнаності населення про важливість збереження культурної спадщини.

### **Список використаних джерел:**

1. КЗ «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр», URL :

[https://www.facebook.com/kz.opnrc/?locale=uk\\_UA](https://www.facebook.com/kz.opnrc/?locale=uk_UA)(дата звернення: 29.10.2024).

2. Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область. Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2019. Вип. 5 : Варвинський район / уряд. Е. Ілляшенко, О. Коваленко, О. Потапенко, А. Сапунова. 152 с.

#### ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІБ учасника/укр, англ.	Ладонько Людмила Степанівна/Ladonko Liudmyla
Науковий ступінь	д.е.н.,
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри мистецьких дисциплін
Місце роботи	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка
Тема доповіді	ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАД ЩОДО ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ПРАКТИК УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ
Секція	5. Соціокультурна діяльність:сучасний вимір
Ел. пошта	<a href="mailto:LadonkoLuda@gmail.com">LadonkoLuda@gmail.com</a>
Телефон	0979202633

#### ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКА КОНФЕРЕНЦІЇ (для студентів і аспірантів)

ПІБ учасника/укр, англ.	Бубіна Анастасія Володимирівна/Anastasia Bubina
Курс	
Спеціальність	028 Менеджмент соціокультурної діяльності
Бак./Маг./Асп.	Магістрант
Місце навчання	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка
Тема доповіді	ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАД ЩОДО ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ПРАКТИК УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ
Секція	5. Соціокультурна діяльність:сучасний

	вимір
Ел. пошта учасника	<a href="mailto:anastasiabubina03@gmail.com">anastasiabubina03@gmail.com</a>
Телефон учасника	0975074951
ПБ, ступінь, звання наук. керівника	Ладонько Людмила Степанівна, д.е.н., професор
Ел. пошта керівника	<a href="mailto:LadonkoLuda@gmail.com">LadonkoLuda@gmail.com</a>
Тел. керівника	0979202633